

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 80.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 532.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

I. panevropski kongres.

Skepsa in nezaupanje se presoja I. panevropski kongres, ki bo odprt na Dunaju. Ne samo imperialisti in militaristi vseh vrst so proti njemu, temveč celo tako odločni demokrati in pacifisti, kakor je naš arbiter, mislijo, da je skepsa edino pravilno stališče do panevropske misli.

Nič čudnega ni v tem. Vsaka nova misel mora imeti nasprotnike, ker samo v boju se misel izkristalizira tako, da je sposobna življenja. Če celo pa mora nalezeti na nezaupanje misel, ki hoče končati vse boje med narodi in državami in pretvoriti vso Evropo v eno samo državo. Ni sicer človeka, ki ne bi priznal, da bi bilo na vse lepo, če bi bilo to doseženo. Ali ravno zato, ker je misel tako lepa in tako grandiozna, ji pravi vse, da je utopija in zato nerečna. Toda ta očitak je na vsak način zmoten. Vsaka misel je ob svojem rojstvu utopična in vendar uči zgodovina, da za pravilno misel ni ovire in da so bile vse danes dosežene pridobitve človeštva nekoč — nerečne utopije. Kdo je smel še pred desetimi leti misliti, da bo samo par let kasneje odprto prvo zasedanje Zveze narodov? In ni še dolgo let, ko je bilo tudi naše osvobodjenje samo utopija.

Prav tako je s Panevropo. Tudi panevropska misel je danes še nerealnost, pa ni treba posebnega napora in postane realnost. Demokrati vseh narodov vedno jasneje spoznavajo, da je nezmišeln modesebojni boj evropskih narodov. Oni vidijo, da mora postati Evropa ameriška kotinja, če ne nastopi Združena proti Ameriki. Iz tega spoznanja pa je samo par korakov do uresničenja. In prvi korak na tej poti je jutrajšnji panevropski kongres na Dunaju. Zakaj jutri se združijo demokrati vseh narodov v eni skupni misli, da treba z združenimi silami delati za skupno življenje evropskih narodov. Mogoče, da na jutrišnjem kongresu ne bo še prišlo do popolnega soglasja, mogoče je, da nade, ki jih stavijo pristavi panevropske misli ne bodo izpolnjene, toda vsled tega ni pomen kongresa nič manjši in tudi ne panevropska misel nič manj pravilna.

Zakaj ravno v tem, da se zberejo demokrati vseh narodov na skupnem kongresu, je dokaz, da ni dvoma o pravilnosti misli, temveč da gre le še za njeno formulacijo. Nič zato, če ne bo takoj prvi dan misel najbolje formulirana, toda volja po pravilni formulaciji ostane in če ne bo ta volja kronana z uspehom na I. kongresu, bo na enem poznejših.

Jasno je, da ta formulacija nikakor ne bo lahka, ker rešiti ni le najtežja zunanje politična in gospodarska vprašanja, temveč tudi vsa ona vprašanja, ki se jih zaradi njih delikatnosti Zveza narodov niti lotiti ne sme, kakor je n. pr. za nas Slovence tako važno manjšinsko vprašanje. Pa če se Zveza narodov kot liga držav teh vprašanj še ne sme lotiti, tedaj je dolžnost narodov, da ta vprašanja tako pripravijo, da jih bo v najkrajšem času mogla reševati tudi Zveza narodov. In v tem, da je priprava in dopolnilo Zveze narodov, je prvi in najvišji pomen Panevropske. Zato smemo reči, da je od dobre dela v Panevropi, odvisna tudi avtoriteta Zveze narodov. Če samo s tem pa je ovrženo vse ono slepo razmetrivanje panevropske misli, ki ga je zlasti polno beograjsko časopisje in ki dejansko kulminira v oni ignorantski krilatici, da je Panevropa švabska iznajdba.

Pa ni to ne švabska in ne romanska iznajdba, temveč izliv želje človeštva, ki hoče, da vlada na zemlji mir in da je vse človeštvo ena sama družina. Po krivati svetovni vojni je ta želja pognala zla-

Pašić bo sklical kongres radikalne stranke.

Beograd, 2. oktobra. Radikalni poslanec Šuvaković je bil pri Pašiću in je večer po svojem povratku govoril novinarjem najprej o razpoloženju vojvodinskih radikalov, ki vidijo samo v aktivni udeležbi Pašića na vladi stabilizacijo današnjih prilik.

Šuvaković je rekel, da smatra Pašić, da tako stanje v stranki in v državi ne more in ne sme dalje ostati. Situacija je težka i v stranki i v državi. Zaraditega bo Pašić vsekakor prišel v Beograd še pred 15. oktobrom.

Na vprašanje, kaj namerava Pašić storiti, ko se vrne v Beograd, je odgovoril Šuvaković: Iz razgovora s Pašićem sem posnel, da bo po povratku v Beograd nekoliko dni motril situacijo od blizu, in sicer tam, kjer se ona razvija. Pašić je sicer informiran o današnji situaciji, ki pa mu dela mnogo skrbi. Pašić je rekel, da se današnja situacija ne more razbistriti ob takem stanju v stranki niti s pomočjo katere druge stranke. Najprej je treba prirediti z urejevanjem prilik v stranki sami, ker bi se edinstvena radikalna stranka mogla s pomočjo kake druge stranke, ki bi radikale podpirala pri izvajanju ustave, kaj napraviti. Situacija je v toliko težka, ker so vse stranke v državi bližje ali Vatikanu ali nekakemu federalizmu ali pa so izgubile svoje nacionalno oboležje. Z onimi, ki mešajo plemenska in verska vprašanja

z velikimi in važnimi državnimi vprašanji, danes absolutno ni mogoče delati. Z ostalimi bi se nekako moglo.

Kot najverjetnejšo in najboljšo kombinacijo za stabilizacijo današnjih prilik je označil Pašić kombinacijo s Pribečevićem, a to v slučaju, da bi se takoj šlo na volitve. Pašić je izjavil, da se bo, preden po svojem povratku v Beograd preide na reševanje situacije, prizadeval, čim prej sklicati kongres radikalne stranke, ker radikalni klub v Beogradu ni izraz narodnih želja. Še enkrat je treba videti, kaj hoče narod. Na tem kongresu se mora izvršiti obširna izprememba programa radikalne stranke. Pašić ima o tem že v glavnem gotov načrt. Kot glavne točke tega novega programa bodo sprejeti nekateri odstavki iz programa Karla Marxa.

V zvezi s tem je Pašić govoril o svojem nekdanjem bivanju v Švici, kjer se je razgovarjal z znanimi socialisti. Nato je Pašić pristavil: Mi smo dosegli nacionalno in politično ujedinjenje, a sedaj je treba narodu, da se ujedini ekonomsko in socialno. Ta socializem radikalne stranke bi ne bil klasni socializem, temveč bistven nacionalizem.

H koncu je dejal Šuvaković, da je treba v vsakem slučaju s povratkom Pašića pričakovati obsežno rekonstrukcijo radikalne stranke in razčiščenje prilik v državi.

Demokratska zajednica ne nasprotuje sodelovanju HSS.

Beograd, 2. oktobra. Čeprav bo prihod češkoslovaških parlamentarcev v našo državo prinesel za deset dni nekako politično stagnacijo, vendar pa sam sestanek narodne skupščine sili politične ljudi, da si pridobijo nekako orientacijo in da store v tem času kaj v prid temu ali onemu političnemu pravcu.

Konferenca sledi na konferenco, ena z večjim, druga z manjšim zanimanjem udeležencev, a ti vendarle ventilirajo vsako, tudi najneznačajnejše dejstvo ali eventualnost. Včerajšnji dan ni imel nikake posebne važnosti, zlasti ne, kar se tiče izzvanja krize. V politični situaciji ni niti vprašanje krize tako težko, kakor so ga predstavljali pred nekoliko dnevi. Politični krogi mislijo, da se bo to vprašanje rešilo šele na redni seji narodne skupščine, torej po 20. oktobru v zvezi z drugimi vprašanji, ki bodo likvidirana s tem, da se sprejme zakon o centralni upravi. Ta zakon bo, kakor je določila vlada, prvi na dnevnem redu skupščinskega dela in bo datiran z 20. oktobrom. Z njim se izvrši redukcija petih ministrstev in se tako spravi z dnevnega reda

ono državno vprašanje, ki bi moglo izzvati, četudi kratkotrajno, pa vendarle delno krizo.

Uzunoviću po tem mnenju ne bi bilo treba podati ostavke zaradi samega dr. Nikića, temveč bi s sprejetim zakonom o centralni upravi našel pot, da reši na svoj način brez vsakršnih konfliktov vsa vprašanja v prid svojega položaja.

Vsi krogi, ki danes odlagajo krizo na nedoločen čas, se nadejajo, da se bo z zakonom o centralni upravi ustvarila takaka situacija, da bo zahtevala razčiščenje vlade z demokratsko zajednico, kaže sedaj več volje za sodelovanje s HSS kakor pa z njenimi disidenti, do je z dr. Nikićem. Iz tega se da sklepati, da gredo njih obvestila v prid Uzunovićevemu pojmovanju, da se da namreč politično ravnotežje vzdržati edinele v sodelovanju z matico Hrvatske seljaške stranke. To je tem zanimivejše, ker je demokratska zajednica obveščena tudi o dveurni avdienci, ki jo je imel dr. Voja Marinković te dni za časa kraljevega bivanja v Parizu.

GLAVNI ODBOR RADIKALNE STRANKE SE SESTANE 10. OKTOBRA.

Beograd, 2. oktobra. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da naj bi prišel Nikola Pašić v Beograd to sredo. Takoj po njegovem prihodu bi se vršila seja radikalnega poslanskega kluba. Za to sejo vlada v vseh političnih krogih velik interes. Smatra se, da do definitivnega razčiščenja odnošajev v poslanskem klubu ne bo prišlo na klubskih sejah, ampak bo vse urejeno na sejah glavnega odbora, ali v najslabšem slučaju na sejah kongresa radikalne stranke.

Iz dobro informiranih političnih krogov se doznava, da je seja širšega glav-

sti močne korenine in tako bo jutri odprt I. panevropski kongres, nekdanj utopija, a danes misel na poti uresničenja.

nega odbora radikalne stranke odredjena za 10. oktober. Zaraditega ne bo imelo mnogo uspeha zlasti prizadevanje Bože Maksimovića, da s pomočjo gotovih kurirjev vpliva na delegate širšega in glavnega odbora, ker je gotovo, da ima Pašić po sedanjem razpoloženju v glavnem odboru absolutno večino.

KRALJ PRIDE V PONDELJEK V BEOGRAD.

Beograd, 2. oktobra. Po obvestilih, ki so prispela sem, pride kraljevska dvojica v ponedeljek v Beograd. Sicer pa še obdrže svoje veljavo prejšnje vesti, da se bo mudila kraljevska dvojica le malo časa v Beogradu in bo krenila potem v Južno Srbijo, kjer bo ostala kakih deset dni.

Ninčić pri Briandu

Pariz, 2. oktobra. Včeraj je francoski minister zunanjih poslov Briand priredil na čast našemu ministru zunanjih poslov dr. Momčilu Ninčiću obed. Po obedu je bila konferenca, ki je trajala dalje časa.

Na vprašanja poročevalca »Jutarnjega lista« je izjavil dr. Laza Marković, da so on in elita radikalov zvesti sporazumu med Srbi in Hrvati.

Pariz, 2. oktobra. Glede na konferenco, ki jo je imel minister zunanjih poslov Briand z našim ministrom zunanjih poslov dr. Ninčićem, piše »Petit Parisien«, da je dr. Ninčić zvest politiki iskrenega prijateljstva, ki že od vsega početka veže Jugoslavijo s Francijo in da je dr. Ninčić detajlno obvestil Brianda o svoji aktivnosti v Ženevi in o sklenitvi pogodbe s Poljsko in Avstrijo.

PILSUDSKI SESTAVIL NOVO VLADO.

Varšava, 2. oktobra. Polslužbeno objavljena lista nove vlade Pilsudskega je ta-le: Ministrski predsednik in minister vojske Pilsudski, minister notranjih del general Slavkovski, minister zunanjih poslov Zaleski, minister financ Klarner, minister poljedelstva Nijemadovski, minister agrarne reforme Vitold Stanijevič, minister za železnice Ramocki, minister socialne politike Žurkijevič, ministrstvo prosvete ni popolnjeno, minister za trgovino in industrijo Ljaptovski.

RUMUNSKI KRALJ NE ODSTOPI.

Bukarešta, 2. oktobra. Rumunsko ministrstvo zunanjih poslov je prejelo pooblastilo od dvornega maršala, da demantira vse vesti, ki govore o abdikaciji kralja Ferdinanda. V demantiju je rečeno, da se o tem ni razpravljalo in so potemtakem take vesti izmišljene.

Toda včerajšnji rumunski listi prinašajo vest iz Pariza, da je abdikacija Ferdinanda, ki je bil pred nekoliko dnevi operiran, popolnoma izvršena stvar. Čaka se samo na odhod kraljice v Ameriko. Kakor hitro prispe kraljica v Ameriko, se povrne v Bukarešto prestolonaslednik Karol in se bo takoj izvršila svečana predaja prestola.

NOVINARSKI KONGRES.

Ostrog, 2. oktobra. V četrtak jutraj so krenili novinarji po delu na Cetinju v Danilov grad, kjer jih je prebivalstvo sprejelo z entuziazmom. Prebivalstvo je izrazilo željo, da bi dobilo železniško zvezo z bogatim delom države. Odtod so novinarji odpotovali v Nikšić, kjer jih je pred mestom pričakovalo prebivalstvo s pevskim društvom. Zvečer je bil banket, na katerem je bilo izrečenih mnogo zdravic. Vse te zdravice so izzvenele z željo, da se Črna gora dvigne gospodarsko. Banketa se je udeležilo tristo oseb. V petek so posetili novinarji samostan Ostrog, ki je oddaljen 20 kilometrov od Nikšića. Tu jim je bil prirejen obed. Popoldne so novinarji odpotovali v Podgorico.

BOJ PROTI DR. BENEŠU.

Praga, 1. oktobra. Nacionalni demokrati nadaljujejo boj proti dr. Benešu in so pridobili za sebe tudi del agrarcev, ki hočejo dr. Hodžo za zunanjega ministra. Švehla se tem prizadevanjem upira, ker spoštuje voljo Masaryka. Zato je pričakovati, da bo ataka narodnih demokratov tudi v tej točki odbita.

Res je
dobra in okusna
KOLINSKA
cikorija
naša prava, domača!

Francosko-nemško zblizanje.

Thoiry pomenja etapo. Pot pa je vodila od Cannes-a v Genevo in je privedla v Spaa. Če omenjam Spaa, je to radi tega, ker so našli tam prvi, čeprav še nerodno obdelan ključ za reparacijske dajatve. Pa tudi tam so prispeli v etapo. Z Davaševim načrtom je pričel tok dogodkov, ki so prej ali slej morali dovesti do današnje situacije na zapadu.

Dejstvo, da se je Tiger, Clemenceau, oglasil iz svojega samotnega eksila z oglasil apelom na ameriško blagohotnost pri odmerjanju francoskih vojnih dolgov, je v notranji zvezi s francosko finančno krizo bilo nekaj signal za nemško pozornost. V Berlinu so vedeli: sedaj je jabolko zrelo. Najsi pade odločitev glede Zeneve že tako ali tako; eno je gotovo: Franciji preostane spricho dnevo moralne in materijalne obnove le dvojje: vojna, in sicer takojšnja vojna ali pa časten, za vse čase utrjen mir.

Tako je odšel Briand v Zenevo. In Poincaré ga ni proklinjal in mu je dal biancho-pobotnico za vsako eventualnost. Kako sta se Briand in Stresemann v Zenevi pogledala, je že znano. Važno pa je, da so se medtem paralelno vršila pogajanja gospodarskih činiteljev za ustanovitev nemško-francosko-belgijskega kartela za vso železno produkcijo. Bazo je tvoril načrt, ki ga je nemški veleindustrijalec Arnold Reebberg že svojčas predložil osebno francoski vladi. Treba je priznati: kolosalen načrt, po katerem bi se imela združiti v luksemburški kotlini francoska ruda in nemški koks. Pogajanja so se pozneje iz neumljivih razlogov zavlačevala in so običajna na mrtvi točki. Tedaj pa je Berlin

posegel v igro in je vrgel močan adut: ponudil je Franciji 7 in pol milijonov funtov šterlingov za saarske rudnike, neoziraje se na okolščino, da plebiscitarno še ni odločena končna državnoteritorialna pripadnost te pokrajine.

Eno je izven dvoma: pogajanja se vrše za kulisami in se bodo nadaljevala v javnosti, ko bo politična situacija omogočila pravi trenutek. Stojimo pred dejstvom nove politične konfiguracije na zapadu. V Franciji se svita. Sovinisti so obupani. »L' action française« roti srednje-evropsko reakcijo, naj ne gleda v popolni brezbriznosti, kako pobirajo premagani narodi »sadove zmage«. In tu je tista računsko pomota, ki je razdvojevala dvojje velikih zapadnih narodov — francoskega in nemškega. Resnica je taka, da je vojaško zmaga antanta le z ameriško pomočjo, danes pa je Amerika — desinteresirana. To, kar se je izvršilo v Zenevi, ni nič drugega, nego korektivum, je posledica uvidevnosti, da ne more biti evropske politike brez — Nemčije, pa tudi ne brez ostalih »premaganih« narodov. Evropa se že zaveda, da je dobila najtežje udarce po celem telesu v enaki meri. Par neznatnih prask in levji delež materijalnih dobrin je odnesla le Amerika. Nemško-francosko zblizanje ne gre v račune fašistovski Italiji. Boji se ga tudi Češkoslovaška in Poljska je vznemirjena. Rusija vidi v tem le jačanje fronte zapadnega kapitalizma. V resnici pa je to zblizanje, če bo privedlo do trajnega prijateljstva med Nemčijo na eni in Francijo ter Belgijo na drugi strani, najboljša garancija kontinentalnega ravnovesja in miru.

Spectator.

Panevropski kongres.

V začetku oktobra se bo vršil na Dumaju takozvan panevropski kongres. Pravim: takozvan, kajti navzlic vsemu zatirjanju in propagandističnemu delovanju voditeljev tega gibanja je to danes več ali manj ime brez vsebine, kvečjemu lepa ideja, ki ni še preselila obtežilne preskušnje realnega življenja. In teh preskušnje je navzlic apodiktičnemu diktatu voditelja tega gibanja, da se o Panevropi sploh danes ne sme več dvomiti, kako mnogo in jih prav nič ne zmanjšajo več ali manj znana imena, ki bodo navzoča na kongresu.

Se najlažji je pomislek, kako se bo dala spraviti Panevropa v okvir Zveze narodov, dasi so že tukaj, in sicer ravno v imenu same, kali, ki jih ne bi bilo treba. Kajti bomo si na jasnem: Panevropa je po svojem imenu antiteza k Panameriki in drugim eventualno nastalim kontinentalnim zvezam. Res je, da ta trenutek še ne: to pa samo zavoljo tega, ker je Panevropa še pojem brez vsebine. Ko pa bi tvorile evropske države resen kakor severno-ameriške, bi izgledala unijo kakor čisto drugače. No, pa do tega je še daleč, ker se ni Panevrope.

Treba je Panevropo najprej ustvariti, in sicer resnično, realno, ne samo na papirju. In tukaj pride tisti usodni: kako? Kajti kakor je stvar lahka, razvijati splošno priznane ideje, tako je težko, pozitivno formulirati iz njih samo en stavek, ki bi ga vse države

* Zvesti stališču audiat et altera pars, objavljamo članek, s katerim se v celoti ne strinjamo in opozarjamo v tem oziru na današnji uvodnik. Op. uredn.

sprejele in ki naj bi bil zopet več kot splošna maksima, torej nekaj pozitivno realnega.

Trdi se n. pr., da bodo v Panevropi dosedanje državne meje same nekatere upravne meje. Dobro. Vsaka uprava ima cilj, ali bi ga vsaj morala imeti, da ne trga kompleksov, ki spadajo gospodarsko skupaj. Ali so danes meje evropskih držav take, da tvorijo posamezne države zaokrožene gospodarske enote? Po izjavah držav samih, ki bi morale biti v tem oziru kompetentne, je stvar daleč od ideala. Ali torej ne obstoja nevarnost, da bodo prišle posamezne države v tem oziru s svojimi zahtevami? In kdo bo tukaj potem odločal: večina ali moč? Naivno bi bilo namreč misliti, da bodo države svoje meje, ki so jim jih dale mirovne konference, kar opustile zavoljo lepih oči hrepenečega sosedu, ki žalibog tudi ne bo tako naiven, da ne bi želel in zahteval, kar je zgubil, če je prilika ugodna. Že tukaj se vidi, kako lahko in lepo se sliši »upravne meje«. Kako težko pa je to predstaviti v resničnost. In za resničnost gre, ne za besede. Nič lažji, če ne še težji, je problem narodnih manjšin in vsi drugi, ki bi se pokazali šele takrat, ko bi se začelo s praktično rešitvijo celega vprašanja. In pri tem pustimo ob stran še to, da se mogoče tu in tam skrivajo pod plaščem Panevrope apetiti, ki od začetka niso in ne bodo v skladu z idejo Panevrope. Vsa ta vprašanja bo moral načeti kongres, če hoče poskusiti, da bo ostalo od njega kaj več kot od raznih mirovnih pred- in povojnih sestankov in konferenc.

Vendar je treba idejo kongresa pozdraviti. Ali bo imel kongres kakšne pozitivne uspehe in zlasti ali bo v bodočnosti kdaj dosegel svoj cilj, to bi bilo danes prazno ugi-

banje navzlic vsem nasprotnim zatrdilom. Ampak že kongres sun, to, da se sestanejo odposlanci raznih držav in narodov in v spravičnem duhu razpravljajo razne pereče probleme, bo mnogo pripomoglo k medsebojnemu zblizanju med narodi posameznih držav.

Arbiter.

Prosveta.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. zvečer.

3. oktobra nedelja: »Macbeth«, tragedija. Premiera. Izven.
4. oktobra poned.: »Hlapei«, drama, Red D. 5. oktobra torek zaprto.
6. oktobra sredo: »Doktor Knock ali Triumf medicine«, satirična komedija. Premiera. Izven.
7. oktobra četrtek zaprto.
8. oktobra petek: »Macbeth«, tragedija. Red I.
9. oktobra sobota: »Drugi breg«, drama. Premiera. Izven.

Otvoritev sezone v Narodnem gledališču v Ljubljani. Otvoritvena predstava v ljubljanski Drami bo v nedeljo dne 3. oktobra ob 20. zvečer in ne, kakor smo pomotoma poročali v soboto. Igrali bodo »Macbetha«, znamenito Shakespearovo tragedijo v Zupančičevem prevodu in v režiji profesorja Sesta. Igra je opremljena z originalnimi novimi kostumi in dekoracijami. Sodeluje ves dramski ansambl, pomnožen z bivšimi gojenci Dramatične šole ter z zborom stalnih statistik. Naslovno vlogo igra g. Levar, Lady Macbethovo — ga. Marija Vera, ostale važne vloge so v rokah gg. Rogoza, Skrbinska, Lipaha itd. Prihodnja predstava bo v ponedeljek 4. oktobra ob 20. uri zvečer. Vprizorili se bodo Cankarjevi »Hlapei« v režiji g. Skrbinskega. »Hlapei« sledi v sredo 6. t. m. nova premiera in sicer »Doktor Knock« ali »Triumf medicine« v režiji g. Sesta. Red predstav je razviden iz zgornjega dramskega repertoarja. Oporni repertoar se objavi v torek, dne 5. oktobra.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

- Sobota, 2. oktobra ob 20. »Veronika Deseniška«. Otvoritvena predstava.
- Nedelja, 3. oktobra ob 20. »Danes bomo tihi«. Premiera.

Začetek predstav v mariborskem gledališču. Letošnja gledališka sezona bo otvorena na dostojnejši in slovesnejši način. Kot smo že poročali bo otvoritev sezone v soboto 2. oktobra v najnovejšo in najboljšo slovensko tragedijo Otomana Zupančiča »Veronika Deseniška«. Je to prvovrstna umetnina visoka pesem zgodovine celjskih zvezd, pod katere zaide prelepa Veronika z Desenic. Na čudovito lep način se odigrava pred nami prizor za prizorom, prikazujejo nam trdno in neomajno gospodstvo celjskega grofa Hermana, ubogo Frankopanko Jelisavo, ki ji ni dano biti ljubljeno od Friderika sina grofa Hermana. Neoparljivo občutena je slikana mogočna do srca segajoča ljubezen Veronike do Friderika, ki zveni po mogočni borbi v silno tragični noti. Lep okvir tvori k tej zgodovinski tragediji nalašč v ta namen od dirigenta ljubljanske opere g. Balatka sestavljena godba. Sodeluje vojaški orkester. Režira g. prof. O. Šest kot gost. Pri predstavi bo navzoč tudi avtor pesnik O. Zupančič, njegova navzočnost bo nedvomno dvignila slavnostno razpoloženje otvoritvene predstave. — Kot druga noviteta: bo v nedeljo 3. oktobra veseloigra v 6-mih slikah z godbo in petjem od Nestroya »Danes bomo tihi«. Že v repertoarnem načrtu je gledališka uprava obljubila več ljudskih iger v letošnji sezoni. Kot prva ljudska igra bo takoj v začetku Nestroyeva vlezabavna veseloigra z godbo in petjem »Danes bomo tihi«. Delo je pisano v lahkotnem zabavnem pristno Nestroyevem stilu, prepleteno z groteskno komičnimi situacijami, tako, da se človek od srca nasmeje tej dunajski »nestroyadi«. Režira g. J. Kovič. Sodeluje vojaška godba, ki bo igrala tudi med odmori.

Mariborska gledališka sezona se začneja v soboto, dne 2. oktobra in ne, kakor je bilo ponekod pomotoma javljeno, že v petek 1. oktobra.

Koncert tenorista Gwina.

Zamorske duhovne pesmi, tvorijo tretji del sporeda koncerta, katerega priredi v Filharmonični dvorani v ponedeljek dne 4. okt. t. l. ob 20. uri koncertni pevec g. William Gwin. Kakor smo že omenili je gospod Gwin rodod American ter je dalje časa živel na svojih posestvih ob reki Mississippiju obdan od črncev. Tu je imel priliko študirati napeve in način petja tega plemena, ki se silno rad shaja ob cerkvenih slavnostih in igrar pesmi so pravzaprav spontani izrazi religioznega navdušenja, ki se pojavlja pri verskih shodih in sestankih. Zato te pesmi pravzaprav nimajo avtorja in so nastale v najprostejšem duhu v verskem entuzijazmu. Ob enem so te pesmi tudi edine ameriške pesmi, ki jim gre pavzaprav naziv narodne pesmi, ker so nastale v narodu samem. Pesmi same preveva duh upanja in vere v pravičnost in bratstvo. V njih se izpopolnjujejo evangelijske besede, da bo vsak človek slednjič prah in osvobojen svojega jarma. Koncertni pevec jih je pel v raznih glavnih centrih Evrope in žel povsod zanje največje navdušenje. Za ponedeljkov koncert vlada veliko zanimanje, vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

CERCLE FRANÇAIS V LJUBLJANI

nas prosi, da podamo na notico z dne 29. septembra glede poučevanja in nastavitve učnih moči v njegovih tečajih sledeče pojasnilo:

V I. in II. tečaju poučujeta francoski jezik dva večja slovenska profesorja, ker se tako vrši poučevanje francoskega jezika z začetniški najuspešneje. V III. kurzu pa bo poučevala francosko slovnico v francoskem jeziku ga. Beletova, ki je rodod Francozinja in ki ima v poučevanju francoskega jezika izmed francoskih učiteljev v Ljubljani gotovo najdaljšo prakso. Le konverzacija v III. tečaju ima voditi g. Knorring, sicer rodod Rus, ki pa izvrstno govori francoski in je nastavljen pri Cerclovih tečajih v skladu s oficijoznimi tukajšnjimi francoskimi krogi, ki so za priznanje in izplačilo francoske podpore merodajni. Za mladinski tečaj (otroški vrtec), ki se je prešlo sezono dobro obnesel, tako gmotno kakor tudi po svojih uspehih, pa je nastavljen že drugo leto gospa Arzenijeva, katero je Cerclo priporočil tukajšnji francoski konzul in ki je tudi dal inicijativo za ustanovitev otroškega vrta.

Francoski krožek ima torej najboljšje učne moči, ki jih je mogoče točasno angažirati ter s svojimi tečaji, za katere je nastavljen kolikor mogoče nizek prispevek, gotovo ne išče dobička, sicer ne bi sprejemal francoske podpore, s katero pa razpolaga odbor društva. — Samo ob sebi umevno je pa, da bi glede porabe lahko zahtevalo račun tukajšnje francoske zastopstvo, nikakor pa ne pisec zlobne uvodoma citirane notice. Dosedanji uspehi učnih tečajev francoskega krožka pa so publiki, ki se za to zanima, itak znani in je v tem pogledu vsaka beseda odveč.

KRATKE VESTI.

Ministrski predsednik Avarescu je po svojem prihodu Bukarešto izjavil novinarjem, da bo Italija v kratkem priznala aneksijo Besarabije s strani Italije. Mislimo, da se g. Avarescu silno moti in da se bo še temeljito prepričal, koliko je verovati na italijansko obljubo.

Zaščita avtorskega prava naj se po sklepu mednarodnega kongresa za avtorsko pravo reducirata na 25 let.

Mednarodni trust železa je ustanovljen med Nemčijo, Francijo, Belgijo in Luksemburgom.

BESI VLADAJO NAD NAŠIM PLANETOM.

To kolosalno oznanilo je prinesel starina iz Knaflcove ulice in vrgel ob tla vse babje-verstvo.

Tisti pa, ki še niso pozabili pri čitanju listov, da ima človek zato možgane, da misli, pa so izključili:

Res je! In najprej so udarili v redakcijo onega lista, ki misli, da dela z neumnostmi senzacijo.

Ubogo slovenske novine, kakšni besi jih vse ne obvladajo!

Georges:

Mrcvarstvo.

Teh besed nisem uredil po kakem določnem načinu, temveč jih bom pripovedoval tako, kakor sem zdaj pa zdaj naletel nanje, oziroma sem si jih zapisal ali so mi na misel prišle. Znanje slovenskega jezika je silno popustilo po prevratu in če bi sproti beležil vse jezikovne pregreške in pogreške, kar se jih sproti rodi ali ki se venomer ponavljajo in jih grajal, bi zmanjkalo papirja, tinte peres in — mene.

Da se na blagolasje malo gleda, je znana stvar. Izjemo dela le nekaj pisateljev, med temi v prvi vrsti Oton Zupančič. A kdo se hodi k njemu učiti?

Naj omenim predvsem glagola: obljubiti in prepričati (prvotni pomen te besede: s pričami dokazati komu, da je to res, kar se mu očita; v tem pomenu se več ne rabi), v nedovršni oziroma ponavljalni obliki: obljubljati ali obljubovati in prepričevati; kakor se dan na dan govori in piše. Saj ne rečem, da ti dve tvorbi nista pravilni, toda blagolasni ali zvočni prav gotovo nista. Saj je v prvi »bli« dvakrat zapovrstjo; v drugi pa »pre«, kar prav gotovo ni niti lepo, še manj pa se priklada jeziku, oziroma ust-

nicam. In vendar si je prav lahko pomagati: namesto »obljubljati« naj se piše »obetati« in namesto »prepričati« — »uveriti« ali »preveriti«. Nedovršeni glagol poslednjih dveh dovršnikov je »veriti« (koga, ponavljalni pa: »uverjati«, »preverjati«. Res je da iterativni glagoli zastopajo durativne, vendar pa se pri nas v sedanjih časih to vse preveč prakticira, celo tam, kjer imamo prav lepe in krajše nedovršnike, ki lepše in bolje ustrezajo zmislu. Ob zadnjih poplavalih se je vedno in povsod pisalo, da voda »narašča« (ponavljalni glagol!) namesto »raste« (nedovršnik), dočim so pravilno pisali, da voda »pada« (nedovršnik) in ne »upada« (ponavljalni glagol), dasi je le »upadanje« nasprotje od »naraščanja«.

Med krasote našega novejšega jezika je prištevati »čevlje na zadrge« in »polčevlje«, katera izraza nam sedaj, ko je tolikšna konkurenca med prodajalci čevljev, prav posebno pogostokrat prideta pred oči. Te opazke bi sicer ne napravil, ako bi ne smatral, da je baš sedaj pravi čas, da se tidve spaki vržeta za zmerom tja, kamor spadata. Prvim čevljem se pravi nemški »Snürschuhe«, drugim pa »Halbschuhe«. Da sta oba izraza ponesrečena prevoda (prvi pravzaprav še to ni) iz nemščine se takoj vidi,

kajti oba sta v slovenščini nonsens. Kaj je zadrge? Zadrge je zanjka, v katero ločijo tiče, manjše četveronožce in celo ribe. Kaj bi torej bili »čevlji na zadrge« po analogiji »hlače na durce«?... In vendar je pravi prevod tako blizu. Kako pravimo: pri čevlju se mi je zadrge utrgala, ali: pri čevlju se mi je trak utrgal? Seveda: trak. Torej bi se Schnürschuhe reklo v slovenskem prevodu: čevlji na trak, na trake, na trakove ali na trakii (po stari sklanjatvi moških debel na — i, kakor ljudi, gradii, darii itd.) O »polčevljih« pa niti ni vredno, da bi govorili, kajti po slovenskem smislu polčevlji niti čevlji niso, po analogiji »polbrat« pa so to čevlji, ki niso čevlji, torej je izraz zopet traparija (kvečjemu bi se lahko reklo »nizki čevlji«).

Pri vsej tej stvari pa je najlepše to, da niti za »Schnürschuhe« niti za »Halbschuhe« ne rabimo prevoda, ker imamo za oboje stara izraza, ki sta se že stoletja rabila in se še danes rabita po vsem Dolenjskem in po vsem Notranjskem in sta oba tudi v (celo manjših) slovarjih, t. j. »čičem« in »šolen«. Da sta morda oba izraza (drugi je gotovo) tujega izvora, naj nas ne moti, kajti oba sta si pridobila pri nas domovinsko in po mojem mnenju tudi književno pravico, zlasti že

zato, ker boljših nimamo in sta oba prav pripravna. Saj pišemo tudi žep, kamglica, knoflica, ki jo je narod sam poslovenil v betično, betičnico, kar je gotovo lepše od ostudno otroškega izraza »bucika«. Piše naj se torej moški in ženski čizmi, moški in ženski šolci, ne pa »čevlji na zadrge« in polčevlji.

Ker sem baš pri tujih besedah, ki so se prilagodile govoru in v knjigi, naj omenim še dve, vsak dan rabljeni besedi, ki si jih je pa samo narod prilagodil v govoru, knjiga pa še zdaj ne. To sta »gumi« in »petrolej«. Besedo »gumi« smo dobili po Nemcih, ki jim je vseeno, kakšno končnica ima kaka beseda, ker jim po slovnici to ne dela nikake ovire. Toda za nas je »gumi« (vsaj za moje uho) silno nerodna beseda; že sklanjanje: gumi, gumija itd.; dalje izpeljanke gumijev, gumijevina in dr. — vse to je grdo. Italijani, ki iz »gumi« ne morejo napraviti množine, pravijo »gomma« in po tem tudi primorski Slovenci »guma«. Po mojem je ta beseda slovenščini prikladnejša nego »gumi«, kajti dosti lepše se izgovarja in sliši: gumovo drevo ali gumovec, gumovina in dr. Omenjam, da smo rekli v šoli na kmetih, kjer sem črpal prvo modrost (seveda le učenci med sabo), radirki — gobica, kar menda še

Dnevne vesti.

DOGODEK Z ULICE.

Vnet agitator SDS sreča na cesti svojega znanca, zavednega pristaša Jelačin-Ogrinove liste.

In ponosen na »zmago«, zakliče našemu prijatelju: »Čestitam.«

Pa ga zafrkne naš prijatelj: »Zakaj pa? Ali zaradi Slavenske banke?«

Niti besede ni bilo več slišati iz ust zmagovitega esdeesarja, zakaj Slavenska banka mu je zaprla sapo in pobrisala vsa zmago.

Upam zato, da bodo na današnji esdeesarski proslavi v Kazini postavili spomenik tudi Slavenski banki, ki je tako krasno »okolprinesla« esdeesarsko zmago.

KLIC POPLAVLJENCEV IZ SEVERNEGA OBMEJNEGA OZEMLJA!

Premnoga leta sem so imeli popotniki, ki potujejo iz Maribora v Slov. gorice, prepogosto priliko, videti pesniško dolino od železniške proge dalje proti izhodu preplavljenj tako, da je voda pokrivala vso dolino do vzhodnih bližnjih hribov. V sredini te doline ležala župnija Šmarjeta ob Pesnici bi zaslužila ob teh prilikah ime: Šmarjeta pod Pesnico ali Šmarjeta na jezeru. To žalostno sliko videti so imeli priliko že razni predstavitelji oblasti, razni poslanci in druge merodajne osebnosti. Višek vseh vodnih katastrof seveda pa preživljamo letos. Molčali smo doslej v toliko, da naših obupnih klicev nismo obežali na »veliki zvon« po javnem časopisu. Pač pa smo ponovno javljali škodo in prosili za odpomoč pri raznih oblastih. Nekaj bujni travniki in rodovitna polja v naši dolini vedno bolj poginevajo, naša dolina dobiva sliko pravcatega močvirja. Hitrih korakov se bližamo dobi, ko bo naša dolina postala in ostala tužno pesniško barje! — Ljudstva se loteva vedno večji obup, kajti so osiroteli na poljih, travnikih in grozi jim še izguba paš. Tu in tam si še kak posestnik skuša rešiti svoja zemljišča s prekopi, z jarki i. sl., saj je to pač njegova prokleto sveta eksistenčna dolžnost. Mnogi pa so tudi to že opustili, postali brezupni in apatični, kajti pomoči ni in noče biti od nikoder! Zato pa tudi ni čuden pojav, da se ob času viška obupa in grozote pojavljajo že brezobzirnosti, obsojevanja, spori in celo drage tožbe med sosedi samimi. Da: Taki so pojavi ob grozopolnih trenutkih, ko n. pr. niti brat noče poznati brata — na potaplajoči se ladji!

Izvor vsega zla pa je Pesnica s svojimi dotoki vred, kajti je regulirana pač v svojem gornjem in deloma dolnjem toku. Njena neregulirana struga pri nas ob srednjem toku, z mnogimi ovinki, plitvim dnom, nizkimi jezovi itd. pa nas s preplavami tira v obup, v propad. Že več desetletij obstoja do pičice izdelan regulacijski načrt Pesnice. Gg. poslanci, g. vel. župan in vsi merodajni činitelji, Vas prosimo, na Vas apeliramo: Zastavite vse svoje moči pri vladi za regulacijo Pesnice! Rešite nas! Rešite ta najvažnejši gospodarski problem sever. obmej. ozem-

dandanes pravijo. »Gobico« pa so imenovali po Dolenjskem in Notranjskem tudi gumov sešel (cucelj), kar je menda še sedaj v rabi, kolikor ni šola poleg drugih tudi iztrebila.

»Gomma« pa imenujejo Italijani tudi gummi arabicum. Da bi tudi temu »gumiju« rekli mi »guma« (dasi se ljudje poprimejo vsakega, še tako nesmiselnega izraza, glej »čevlji na zadrge«), čeprav bi bilo bolje nego »gumi«, mi ne gre v uho, in sicer menda zato ne, ker smo za mojih let dijaki imenovali ta gum — gum, rod. guma. Sicer pa bi se bila »guma« in »gum« že zdavnaj prijala tudi književnega jezika, če bi ne vladalo takrat tisto prevzetno mnenje, da je tem bolj učeno, čim več se natrpa v jezik besed in izrazov, ki se mu ne prilagajajo. Zato je bilo in je še vedno toliko vzdihovanja, da se v slovenščini nobena stvar ne da povedati!

Kar se pa »petroleja« tiče moram pripomniti, da je narod dosti bolj dosleden, kadar sprejme tujo besedo nego učena gospoda, kajti on pravi po analogiji olje, olja, tudi petrolej, petrolja in ne petro, lej, petroleja. Kaj je lepše, menda ni treba posebej kazati.

(Dalje.)

lja! Vedite, da ravno ob meji rabi država zavedne in zveste državljane, a kako naj bo to mogoče, če jim država hoče ostati mačeha, ki jih pusti v nevarnosti gospodarskega propada!

— Kralj in kraljica na Bledu. V sredo sta prispela na Bled kralj in kraljica s prestolonaslednikom. Na kolodvoru so jih pričakovali zastopniki lokalnih oblasti. S kolodvora sta odšla kralj in kraljica v Suvober. V spremstvu kraljeve dvojice sta se nahajala princ Arsen in princ Pavle.

— Slavenska banka pod sekvestrom. Iz Zagreba poročajo, da je postavljen Slavenski banki sekvester. Za sekvestra je imenovan borzni senzal Bašić.

— Novi učni načrti. Novi učni načrti za osnovne in meščanske šole so že tiskani ter se razpošljejo v par dneh vsem šolam. Vsaka šola dobi en izvod.

— Drugi mednarodni kongres vojnih invalidov. Te dni je bil odprt v vseučilišču v Zenevi mednarodni kongres vojnih invalidov. Kongresu prisostvujejo delegati 23 državnih in 11 držav, ki zastopajo preko 3 milijone članov. Predsednikom so izvoljeni Francoz Chackennet in Nemec Rossmann.

— Na panevropski kongres na Dunaju je odpotoval dr. Vladimir Ravnihar iz Ljubljane.

— Zaščita avtorskega prava traje samo 25 let. Mednarodni kongres za avtorsko pravo je sklenil, da trajajo zaščita samo 25 let.

— Razpisano mesto. Okrožni urad za zavarovanje delavcev, razpisuje službo pogodbenega zdravnika. Prošnje je vložiti do 1. novembra t. l. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 89 z dne 30. septembra 1926.

— Iz prosvetne službe. Profesor na realni v Ljubljani Simon Milač je premeščen na gimnazijo v Murski Soboti.

— Imenovanja učiteljskih novincev v II. kat. 5. skup. s 60% pol. pl. (Uvrstitev je razvidna iz »Ročnega kataloga«, ki ga je izdala Učiteljska tiskarna): Pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom Franja Torelli; v Sevnici Srečko Vutkovič; v Senovem Stanislav Zabajak; v Zdobli Ema Strgar; na Stanjem Vrhu Silvo Perhave; v Radovici Vida Vardjan; v Maverlenu Božidar Černelc; pri Sv. Ožbaltu Milan Milkovič; v Polomu Angela Drobnič; v Dragi Anica Bartol; v Loškem Potoku Henrik Zdešar; Fran Remškar; Milena Bajič; Vera Bajič; Marija Paternoster; v Dobropoljah Marija Kobal; v Oslinici Marija Petelin; v Banjaloki Angela Ambrožič; v Brigi Fran Dolinar; v Kočevju Mirko Vidmar; v Dvorski vasi Anton Strah; v Javorju Ivan Lukovšek; v Kranju Albin Završnik; v Podlonku Anton Belihar; v St. Jerneju Gabrijela Grim; na Rakli Franja Urek; v St. Rupertu Fran Lunaček; v Čadrezah Vlasta Požar; v Veliki Dolini Marija Bostele; v St. Janžu Fran Košca; v Laškem Sonja Potočnik; na Primskovem Franja Sirk; v Zalni Angela Bernot; v Zapotoku Marija Kalan; na Grosupljem Erika Pavletič; na Golem Pavel Japelj; na Brezovici Andreja Skulj; na Ježici Vladimir Korbar; na Vrhniki Anica Rape; pri Sv. Vidu nad Cerkljico Ciril Zolohar; Josipina Pajek; pri Sv. Trojici Fran Strus; v Toplicah pri Novem mestu Martin Šlibar; Danica Zen; v Žužemberku Branka Ambrožič; na Dvoru Vladimir Zen; v Bohinjski Srdnji vasi Vida Kocijančič.

— Poljedelska razstava v Bihaču. V dneh od 24. do 27. oktobra se vrši v Bihaču velika poljedelska razstava. Istotako se bo vršila tudi velik letni sejem goveje živine, poljedelskih, obrtnih in drugih produktov. Za časa razstave priredi »Vrbasko kolo jahačev« velike tekme. Obiskovalcem razstave je dovolilo prometno ministrstvo polovično vožnjo na vseh državnih železnicah.

— Mednarodna razstava usnja v Parizu. Od 9. do 17. t. m. se bo vršila v Parizu mednarodna razstava usnja, čevljev in vseh usnjarskih produktov.

— Mednarodni železniški trust. Pogajanja o mednarodnem trustu železa v Parizu so bila te dni končana in podpisana s strani Nemčije, Francije, Belgije in Luksemburške. Pakt je stopil včeraj v veljavo.

— Otroško zavetišče v Pančevu. Po inicijativi društva »Knjeginja Ljubica« v Beogradu je bilo te dni ustanovljeno otroško zavetišče v Pančevu.

— Samomor podravatelja Jugoslovanske banke v Beogradu. V »Hotel Central« je izvršil v četrtek zvečer samomor Gorgije Utješinović, podravatelj podružnice Jugoslovanske banke v Beogradu ter častni švicarski konzul. Vzrok samomora je neznan.

— Španska bolezen v Hercegovini. Epidemija španske bolezni, ki divja že dalj časa v Hercegovini, se je zadnji čas zopet močno razširila.

— Poskusen samomor dijaka, ki je padel pri maturi. Učiteljskičen Stanko Marjanović v Zagrebu se je zanimal ves čas svojih študij bolj za nogomet, politiko in dekleta kot za knjige. Zato je te dni pri maturi sijajno propadel. Zato si je predl v izpitni dvorani prsi s kuhinjskim nožem, ki ga je pa poprej namočil v alkohol, da se ne bi zastrupil. Fanta so prepeljali v bolnišnico, kjer pravijo, da bo kmalu okreval in poskusil lahko svojo srečo pri zeleni mizi v drugič.

— Ljubavna tragedija na vasi. V vasi Zagor v Severni Dalmaciji se je odigrala te dni žalostna ljubavna tragedija. Orožnik Ivan Brjevič je imel ljubavno razmerje z devojko Angelo Soša. Ker mu zadnje dni ni vračala ljubezni, je postal fant ljubosumen. Vsled tega je prišlo med njima do prepira, v katerem je segel orožnik po revolverju ter ustrelil deklico, nato pa še sebe. Oba sta obležala na mestu mrtva.

— Snaoci obsojeni radi naročenega umora. Leta 1922. so imeli po sklepu »Snaoci« umoriti Gedomirja Kakra občinskega bielež-

ka v Bački Gradišci člani »Snaoci« Gorgije Petrovič in Gavro Ruski. Ta dva Snaovca sta napadla bieležnika ter ga s sekiro in palicami težko ranila. V mesecu februarju 1924 je obsodil sodni stol v Novem Sadu Petroviča na 5 let, predsednika »Snaoci« v Bački Gradišci Milana Popoviča, kot inicijatorja, na 5 in pol leta, Ruskega na 3 leta in člana »Snaoci« na 2 leti težke ječe. Apelacijsko sodišče je kaznen v celoti potrdilo. Kasacijsko sodišče je istotako potrdilo kazni Petroviča in Ruskega, dočim je Popoviču kazni znižalo na 2 in pol leta, Coliču pa na 1 leto težke ječe.

— Revizija procesa proti Tiszovemu morilecu. Iz Budimpešte poročajo: Branitelj Marcela Gertnera, ki je bil obsojen radi umora Tisze na 14 let ječe, je zaprosil pri pravosodnem ministru za revizijo procesa. Z ozirom na to prošnjo je odstopilo madžarsko državno pravdnstvo tozadevne spise policiji, da izvede preiskavo.

— Revolta kaznjencev. Kot poroča »Allenstein Zeitung« je prišlo te dni v kaznilnici Wartenburg do revolte kaznjencev. Arestanti so razbili okna, vrata, mize, peči itd. Ker kaznilniški personal upornih kaznjencev ni mogel ukrotiti, so morali priti na pomoč policijski stražniki, ki so zopet vzpostavili red. Dan pozneje so se kravali ponovili. Uporni kaznjenci so se zoperstavili policiji, ki jih je ukrotila z gumijevkami. Škoda, ki so jo povzročili pobesneli kaznjenci, znaša okoli 20 tisoč mark.

— Krvava drama iz ljubosumnosti. V Parizu je živila neka lepa delavka z nekim ključavničarjem, ki je bil silno ljubosumen na svojo ljubico. Vsled tega je hotela ženska napraviti ljubavnemu razmerju konec. Ljubica je to tako vzemirilo, da je potegnil revolver in jo ustrelil. Smrtno ranjena deklica je imela še toliko moči, da je stekla preko ulice v neko kavarno. Pobesneli ljubimec pa je pohitel zanj v kavarno. Obupana deklica ga je za božjo voljo prosila, naj jo pusti pri življenju. Toda prosila je zaman. Ključavničar ji je pognal še drugo kroglo v čelo, nakar je usmrtil tudi sebe.

— Najboljše čevlje K. a. r. o. dobite v Mariboru. Koroška cesta 19 in od 1. oktobra tudi na Aleksandrovi cesti 23 v trgovini Sl. Černečiča.

— Zlatnike v Zlatorog - terpeninovem milu so našli: Cilka Njeman, Ljubljana, Trnovski priistan 14, Marija Pinter, gostilničarka, Trbovlje — Loka, Marija Pukšič, Maribor, Kopitarjeva ul. 11, Zabukovec Frančiška, Litija, M. Bionelli, Trbovlje, Premogokopna družba, Ana Medić, Kočevje, Justa Brenčič, Gernici pri Ptuj, Franc Osojnik, Mežica, Malika Sušec, Parednova Oaza pri Mislinjah, Marija Smrekar, Jesenice, Marija Artnik, Dobrava, Babka-Strle, Šiška Jernejeva ulica 47, Ottilija Car, Zagreb, Hatzova ul. 23, Franjo Dropučič, Sisak, Ljudmila Tadej, Dubrava, Julka Antonovič, Kotorvaroš, Marica Božić, Vrbovsko 136 Kata Presečan, Nova Gradiška, N. Zupanič, Ludbreg.

— Slovensko planinsko društvo javlja, da se zavrti Koroška kočna na Ratitovu v ponedeljek 4. oktobra 1926. Poset koč v zimski sezoni je mogoče v spremstvu oskrbnika Franca Šmida v Podlonku št. 30, p. Železniki. — Obe kočni na Golici ostaneta do preklica ob sobotah in nedeljah oskrbovani. — Koča na Kamniškem sedlu je definitivno zatvorjena.

— Angleški župan na lovu za moškini. Znamo je, da je na Angleškem okrog 2 milijona več kot moških. Tip starega dekleta tvori v Angliji poseben družabni razred. Tudi mestice Wallacey trpi na preobilici devic. Vsled tega je objavil župan tega mesteca v listih apel na vse mlade Angleže, s katerim jih je pozval, da naj pridejo v Wallacey, kjer je za moštvo godnih deklet na preobilico ter obeta biti vsaka izvrstna zakonska žena. Na ta poziv je dobil župan iz vseh krajev Anglije nebroj ponudb, za katere se je interesiralo 2000 devojč, ki so defilirale mimo občinske hiše. Župan je organiziral velik ples, na katerega je povabil ženišbene kandidate in kandidatinje. Iz hvalečnosti so mu darovale ljubozniželne device od umetnika izdelan portret.

— Razgled 4. in 5. številka izdeta sredi meseca oktobra v kratkem predelku enega tedna. To radi zakasnitev v poletnem odmoru in radi preselitve uprave, ki se nahaja sedaj v Šelenburgovi ulici št. 1. Tja je naslavljati poleg upravnih stvari tudi vse redakcijske prispevke. Kdor pošlje polletno naročnino 80 Din, dobi še vse tri številke prvega četrtletja.

— Nagradni natečaj naših malečkov v Razgledu! Uredništvo »Razgleda« namerava od 4. številke dalje priobčevati v večjih skupinah slike naših najmlajših. Tem potom naproša p. n. starše, da pošljejo le dobre fotografije kolikor mogoče hitro na upravo v Šelenburgovi ulici št. 1.

Ljubljana.

— Odbor za postavitev spomenika padlim iz šentpeterske lare v Ljubljani sklicuje za nedeljo 3. oktobra ob 10. uri dopoldne v gostilni g. Zupančiča na Ahaceljevi cesti 15, širši sestanek, na katerem poda načelstvo natančno poročilo o svojem delu in predpripravi za postavitev spomenika. Vabimo vse one, ki se za spomenik zanimajo, posebno pa svoje padlih, da se sestanka v čim večjem številu udeležijo. Vsi oni pa, ki se niso spomnili dolžnosti do ranjkih tovarišev, naj s svojo blagotno pomočjo pripomorejo odboru do čim lepše in hitreje udeležitve plemenite ideje.

— Klub esperantistov v Ljubljani odprl v torek dne 5. oktobra v šentjokobski šoli tečaj za začetnike. Kdor si želi v štirimesečnem tečaju pridobiti velevažnega mednarodnega pomožnega jezika, Esperanto, naj se prikladi navedenega dne ob 19. uri. Učnina mesečno 15 Din, za dijak 10 Din.

— Merkurjeva knjižnica je odprta vsako sredo od pol 7. do pol 8. ure zvečer.

— Merkurjev moški pevski zbor začne v kratkem z vajami. Prijave starih, osobito pa novih pevcev sprejema društvena pisarna na Gradišče 17/I. Poučevala se bodo tudi teorija.

Trgovskih nameščencev-pevcev je zelo velika, zato pričakuje pevski odsek čim številnejšega odziva.

— Učne tečaje za srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, stenografijo itd. odprl Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani tekoma meseca oktobra. Prijave sprejema društvena pisarna Gradišče 17/I.

Maribor.

— Pomožna akcija Rdečega križa za poplavlence. Imenoma uprave svinčenega rudnika v Mežici pri Prevaljah je izročil gospod generalni ravnatelj George Bargate velikemu županu mariborske oblasti znesek 20.000 dinarjev z namenom, da se razdeli kot prva pomoč oškodovancem po poplavi v Mariborski oblasti.

— Policijski komisariat se hoče opremiti popolnoma velikomestno in moderno. Pred kratkim je poslal nekega psa na Dunaj v dresuro ki ga nato dobi za polic. izsledilno službo. Sedaj pa je bil poslan na Dunaj tudi neki kriminalni uradnik, da prouči novejšo daktyloskopijo.

— Gostilničarska nadaljevalna šola v Mariboru. Vpisovanje se je vršilo v petek, po navljani izpiti pa bodo v ponedeljek od 16. ure dalje. Reden pouk bo odprt od srede dalje.

RAZGLAS.

Zo odluku ministrstva za kmetijstvo in vode z dne 12. t. m., br. 39005 velja v vseh državnih kmet. napravah jeseni 1926 in spomlad 1927. leta za 1000 (tisoč) komadov tri ta-le cenovnik:

a) Ključji ameriške trte 35—40 cm dolgi: I. vrsta po 100 Din; II. vrsta po 35 Din.

b) Korenjaki (sajenke) ameriške trte: I. vrsta po 250 Din; II. vrsta po 75 Din.

c) Čepjenke: I. vrsta po 1500 Din; II. vrsta se ne prodaja.

d) Ključji domače trte (za cepice) navadne dolžine: po 80 Din.

1. Za osebe, ki vzamejo več kot 5000 ključev, da bi proizvajale korenjake in cepiče za prodajo, se zvišajo gornje cene ključev za 100 odstotkov, t. j. za: I. vrsto na 200 Din; II. vrsto na 70 Din.

2. Okrajnim in okrožnim trtnicam, ki nimajo dovolj lastnih sredstev na razpolago, morejo drž. trtnice izdajati ključje in korenjake brezplačno in sicer po razporedi oddelka za vinogradništvo in sadjarstvo ministrstva za kmetijstvo in vode.

3. Pri trtnicah, v katerih področju celokupna naročila presegajo letni pridelek trnatega materiala, se smejo poudariti privatna naročila vpoštevati kvečjemu za 1000 cepčenk ali 2000 korenjakov, odnosno 5000 ključev.

4. Osebam, ki zahtevajo trte za poplavitve in razširitev svojih vinogradov, ni treba predlagati potrdil o vsebini apna svojih zemljišč, negi naj v prošnji samo označijo preje porabljen podlago in izjavijo ako je vinograd na dotični podlagi v dobrem stanju.

5. Prosilcem, ki prosijo za ključje in korenjake, ni treba za leto, vključno členu 15., točki 5 pravilnika za izvrševanje zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva, predlagati potrdila občinskega urada, da jemljejo trte izključno za sajenje na svojem zemljišču.

Za velikega župana: Kremenšek s. r.

JAVEN PROTESTNI SHOD NAMEŠCENCEV V MARIBORU.

Akcijski odbor strokovnih organizacij v Mariboru je sklical v četrtek, dne 30. sept. velik javen protesten shod proti nameravanemu poslabšanju stanovanjskega zakona.

Shod se je vršil v veliki Götzovi dvorani ob udeležbi nad 3000 zborovalcev. Shod je odprl predsednik Društva stanovanjskih najemnikov g. Mohorko, ki je uvodoma naglasil, da se vlada ne zaveda, kaj dela, ko namerava poslabšati stanovanjski zakon. Po novem stanovanjskem zakonu bi bila zaščiteni le stanovanja do treh sob in bi za ta znašala najemnine 18kratni predvojni znesek. Vsa ostala stanovanja bi bila nezaščiteni. V Mariboru je že sedaj 87 deložiranih družin in je vloženih preko 800 prošenj za stanovanja. Krivdo na teh stanovanjih nosi vlada in mestne občine, ki se prav malo brigajo za ublažitev stanovanjske bede. Odborenih je s strani vlade več milijonov raznih kreditov za zidavo stanovanjskih hiš; ti krediti pa se ne izrabljajo in so naloženi kot mrtvi kapital.

Svoj izčrpn in temperamentni govor je g. Mohorko zaključil s pozivom na vlado, naj obrne pažnjo na potrebe ljudstva. Govornikova izjava je bila toplotno aplavdirana.

Prosvetni inspektor dr. Adolf Pečovnik je govoril v imenu državnih nameščencev. V kratkih besedah je očital vse posledice, ako bi se sprejele določbe novega stanovanjskega zakona. Stanovanje, ki je veljalo pred vojno 20 kron, bi stalo sedaj 800 kron mesečno.

Med zborovanjem ni bilo nikakih incidentov, razen par strankarskih medklincev, katere so zborovalci ignorirali.

Govorili so še g. Vahtar v imenu obrtnikov, g. Eržen v imenu malih trgovcev in občinski svetnik Bahun.

Sprejeto so bile nato štiri resolucije. Prva, naslovljena na vlado, ministra za socialno politiko in skupščinski odbor za izdelavo stanovanjskega zakona, energično protestirajo proti nameravanemu ukinitvi stanovanjskega najemščitja ter proti vsakršnemu poslabšanju stanovanjskega zakona do 1. 1930.

Resolucija občinskemu svetu v Mariboru zahteva, da pospešuje zidavo stanovanjskih hiš in da podpre tozadevno akcijo stanovanjskih zadrug najemnikov.

Resolucija občinskemu svetu v Mtriboru zahteva, da pospešuje zidavo stanovanjskih hiš in da podpre tozadevno akcijo stanovanjskih zadrug najemnikov.

Zadnja resolucija pozivlja mariborske hišne posestnike naj vpoštevajo položaj najemnikov ter pledira za ustanovitev nepriljudskega stanovanjskega razsodišča.

Odprava monopola na sol.

Glasom časniških vesti je sklenil finančni odbor državne skupščine v Beogradu, da se odpravi monopol soli ter po temakem postane sol predmet svobodnega prometa, to je, da se dopusti svoboden nakup in eventualni uvoz ter prodaja v velikem in malem brez posredovanja državnih organov.

Zahteva po svobodnem prometu s soljo ni nova, vsaj kolikor se tiče Slovenije; zahteva je tudi izvedljiva in glede državnih interesov koristnejša od sedanje načina prodaje in nakupa.

Mnenja smo, da treba to vprašanje, ki ga je sprožil finančni odbor, spraviti v javno diskusijo ter zadevo dovesti do natančne rešitve, kajti ni zadosti, da se taka resolucija sprejme, ampak je treba stvar ljudi uresničiti.

Upravnik državnih monopolov je poslanecem finančnega odbora vse mogoče stvari razlagal glede uvoza in nakupa soli, navajal statistiko solnih magacinov, konsuma, osobja itd. Nismo pa brali, kako stališče zavzema monopolna uprava glede odprave monopola na sol. To vedeti je važno, ker sklenjena resolucija o odpravi solnega monopola ostane javna, ako se ne pristopi k oživotvorenju iste takoj in z vso resnobo.

Zelimo, da se to zgodi, ker smo uverjeni, da ne bo s tem trpel državni interes, niti interes konsumentov, nasprotno: državni interes nujno zahteva, da državni aparat prepusti iz svoje žalibog nezahvalne in drage uprave ta monopolni promet.

Kako si to predstavljamo?

Aprovizacija naše države s soljo so vrši, kakor je bilo javljeno, do 80% potom uvoza iz inozemstva, ostalih 20% potrošnje krije pa domača produkcija iz rudnikov v Bosni in iz solin v Stonu in Pagu. Ker so dela za vzpostavitev večje soline v Baru v teku, bo v doglednem času velik del potrošnje soli krit iz lastne produkcije. Soline in solni rudniki so državna last in za sedaj ni povoda, da ne bi ostali še naprej v državni upravi in se do maksimuma ne izrabljali.

Ako država prepusti import in prodajo soli privatni iniciativi, s tem ni rečeno, da bodo pri tem solni rudniki in solne trpele, kajti državna oblast ima vso moč v rokah, da import iz inozemstva kontingentira ali pa s carinskimi postavkami tako regulira, da bodo mogli državni solni rudniki in soline oddati vso producirano množino.

Privatna podjetnost z nakupom in prodajo soli ne bi mogla izžemati naroda z neprimernim svojim zaslužkom, ker bi obstajala medsebojna konkurenca. Ako bi se proti našim pričakovanjem ipak kaj takega pojavilo, ima državna oblast nebroj sredstev, da jakim pojavom energično zastavi pot.

Z opustitvijo lastne režije pri nakupu in razpečevanju soli na veliko bi se državni aparat razbremenil za večje število nameštencev. Smatramo pa za potrebno naglasiti, da se preko interesov tega osobja ne sme hladnokrvno iti in jih vreči na cesto ali v penzijo, ako so za delo sposobni. Interes teh se z lahkoto štiti, ako se prehod prodaje soli iz državne režije v privatno vrši stopnjema

po rajonih. Državni nameštenci iz solne stroke, katerih ni mnogo v primeri s skupnim številom monopolcev, pa bi se zместili v druge monopolne stroke, za katere so usposobljeni ali za katera bi se mogli usposobiti.

Tihotapljenje soli vsled decentraliziranja nakupa in prodaje bi se kakor doslej ne pojavljalo, ker je cena in kvantum tak, da se takozvani »šverci« ne izplača.

Ukinitev monopola soli je spravi finančni odbor skupščine na dnevni red, njegova je dolžnost, da to vprašanje realizira; javnost pa pozivljamo, da ne pozabi na to, temveč gleda, da izvrši finančni odbor, kar je sklenil, ker je za to poklican. Da pa svoj sklep izvede, se mora upreti na javnost, ker samo tako bo imel zadosti moči nasproti monopolni upravi, ako bi se glede omenjene resolucije obotavljala ali celo zoperstavljala.

LJUBLJANSKA BORZA dne 1. oktobra 1926.

Vrednote: »Šešire, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 104, bl. 104, zaklj. 104.

BORZE.

Zagreb, 1. oktobra. Newyork kabe 56.458 do 56.658, izplačilo 274.35 do 275.15, London izplačilo 274.35 do 275.15, Italija izplačilo 209.69 do 212.69, Berlin izplačilo 1345.8 do 1348.8, Dunaj izplačilo 796.5 do 799.5, Praga 167.35 do 168.15, Pariz izplačilo 159.89 do 161.89, Svica izplačilo 1092.75 do 1095.75.

Curij, 1. oktobra. Beograd 9.1425, Berlin 123.225, Newyork 517.25, London 25.10, Pariz 14.6375, Milan 19.4375, Praga 15.325, Budimpešta 0.007245, Bukarešta 2.65, Sofija 3.73, Dunaj 73, Varšava 57.50.

× Čekovne nakaznice preko 30.000 Din. V zadnjem času se je večkrat prigodilo, da posamezne pošte niso imele na razpolago dovolj gotovine za izplačilo večjih zneskov, nakazanih s čekovnimi nakaznicami. Da se tem nedostatkom odpravimo, bodo v bodoče poslani hranilnica in nje podružnica vsako odposlano čekovno nakaznico preko 30.000 Din brzojavno avizirale izplačilni pošti (v kolikor izplačilna pošta ni zbiralna pošta) in se bo za vsako tako brzojavno avizirano čekovno nakaznico pobrala od računovodnika posebna pristojbina v znesku 20 Din.

DOPIS.

Prevalje.

Ne gre se prerokati, ali je današnja povojna doba materijalistična. Vsekakor pa lahko vsakdo opazi, osobito na deželi, da ne nudijo današnje filantropije predstave, razne druge prireditve, roparski filmi, in podobna šarena roba — skorajda nobenega umetniškega užitka. Zategadelj nas je tembolj prijetno presenetilo pevsko in godbeno društvo iz Guštanja, katero je priredilo dne 19. pr. m. pri g. Rozmanu v Prevaljah koncert, v nabito polni dvorani, ki je uspel nad vse pričakovanje izvrstno ob živahnem razpoloženju občinstva. Pestr program je obsegal sledeče točke: Fučik, florentinska koračnica, Parma: Nazaj v planinski raj, Schwab: Še ena, Oevirk: Moja pomlad, Klemenčič: Pust, Parma: Slovanske cvetke, Klaič: Svrčanje, Kocijančič: Le noč je luna mila, Vavda: Slovo, Pavčič: Pred durmi, Adamič: Solnce sije, Volarič: Divja roža, Juvaneč: Pastir, Adamič: Kmetka pesem, Toselli: Serenata, Moskowskij: Rudeči sarafan, Cervais: Jadranka barkarola in Offenbach: Orfej v podzemlju. Od teh zahtevajo nekatere precejšnje veščine, vaje in umetnosti, ako se jih najpoda s fineso in v duhu skladatelja. Toda naša prvotna upravičena skepsa se je že v začetku izvajanja prvih točk lepega programa spremenila v — navdušenje in vrli guštanski godbeniki in pevec in pevke so želi pri vsaki, res z umetniško fineso in virtuoznostjo podani točki gromovite aplavze vzhujenega občinstva.

Društvo obstoja peto leto in je nastopilo z godbo, mešanim in pevskim zborom ter solspevi. Posebno lep je bil samospev (tenorja) g. M. Zavodnika, pekarškega mojstra iz Guštanja (Pred durmi), ter dvospev (sopran in alt) ge. Rozanile Močnikove, soproge g. šolskega nadzornika in ge. Julke Rozmanove iz Guštanja (Sijaj solnce). Višek večera je pa tvorila Tosellijska »Serenata« (čelo s spremljevanjem glasovirja), s katero si je g. Janko Rozman, uradnik gozdne uprave grofa Thurna osvojil na mah vsako, za umetniški užitek še tako nedovzetno srce. Na glasovirju ga je spremljala dovršeno ga R. Močnikova in se je ta točka morala na zahtevo publike seveda ponoviti.

Ako še omenimo dušo in srce društva, nemurnega g. Močnika, šolskega nadzornika iz Prevalj, kateri je priprosto taktirko uprav umetniško spremenil v čarobno palico boga Glasbe in Umetnosti, potem mislimo, da smo vsaj za silo oteli pozabljenosti ta umetniški dogodek, kateri so tako redki v naši prelepi in romantični mežiški dolini. S-s.

Sport.

Važen sklep skupščine JNS-a. Kakor se nam iz zanesljivih virov poroča, je bil med drugimi važnimi sklepi na skupščini JNS-a, ki se je pred kratkim vršila v Zagrebu, sprejet tudi sklep, s katerim se vzame odstopajočemu predsedniku, podpredsedniku in 1. tajniku podsavezov glasovalna pravica na podsaveznih skupščinah. S tem je vendar že enkrat odpravljena ta gorostasna krivica, potom katere je prišla na krmilo v podsaveznih lahko stranka, ki ni imela za seboj večine klubov dotičnega področja podsavezov. Z ozirom na ta sklep saveza se pričakuje, da se bodo v najkrajšem času izvršili občni zbori podsavezov po novem sistemu, ki bo spravil na krmilo podsavezov skupine klubov, ki bodo tvorili faktično večino.

Kanalski plavac Španec de Vara je utonil v Kanalu. Hotel je namreč preplaviti Kanal brez spremljevalca in tak poskus se je moral ponesrečiti. Pri preplavljanju Kanala ne pride v poštev samo dolžina proge, kakor smo to že opetovano naglašali, ampak v prvi vrsti dobra izraba morskih tokov, časa in vremena, česar pa ne more opazovati plavac sam, ampak samo manager v čolnu, ki mu podaja tudi potrebne direktive.

Borilski turnir v Italiji. V Livornu se je izvojeval borilski turnir italijanskih mojstrovskih borcev, pri katerem je uspelo izbornemu mojstru Nedo Nadiju, da si je priboril

mojstrstvo v floretu, sablju in meču. Prireditelj se je vršila v čast italijanskega starega mojstra Beppo Nadija, ki ga je njegov sin s trikratnim mojstrstvom zelo razveselil. Končni razpored je bil: 1. Nedo Nadi, 2. Damiani, 3. Santelli, 4. Ammanato, 5. de Pavli.

Ellegaardova zadnja dirka. Slavni danski dirkač Thorwald Ellegaard je v Kodanju zadnjič se vdeležil dirke in s tem izstopil iz vrste dirkačev. Rojen 1. 1877 v Odense, je startal v 17. letu in si priboril 1897 dansko mojstrstvo. Po tem prvem uspehu je šel od zmage do zmage. L. 1898 je postal profesional in si je izvojeval sedemkrat svetovno mojstrstvo na kratko progo, trikrat evropsko mojstrstvo, priboril si je veliko nagrado Kodania, Berlina in Pariza ter drugih klasičnih dirk. Z Arendom kot partnerjem je tvoril skoraj nepremagljivo tandem-mojstvo. Startal je tudi v Ameriki in Avstraliji ter je bil poleg Arenda in Rülta eden najboljših dirkačev vseh časov.

Rumena nevarnost v plavalnem sportu. Doslej smo zelo malo slišali o japonskih plavalcih, toda v zadnjem času so se začeli mali Azijati tudi na tem polju udeleževati. Tako je pred dnevi dosegel neko japonsko moštvo na Havah presenetljivo uspehe. Zmagal je Takaishi na 400 m prosti stil v 15:12.8, japonska 4 X 200 m štafeta na celo v svetovno-rekordnem času 9:44 nad otocmi, pri katerih sta plavala tudi oha Kahanamoku. Iz tega se da sklepati, da so resnična japonska poročila, ki trde, da preplava cela vrsta Japoncev 100 m v približno 1 minuti: kajti če se je doseglo japonsko moštvo v Honolulu v 4 X 200 metrov štafeti poročeno čas 2:26, potem si lahko mislimo, da dosežejo ti ljudje 100 m lahko v 1:03. Kako dober je doseženi štafetni čas, vidimo, ako ga primerjamo s svetovnim rekordom, ki ga je postavilo američansko moštvo z Weissmüllerjem 1. 1924 v Parizu v 9:53.4. Drugi najboljši čas je doseglo nemško moštvo Eisker, Benecke, Berges, F. Rademacher pri budimpeštanski moštvenih v 9:57.2.

Takaishi je baje preplaval 400 m v 5.04 in s tem prešel med plavalne prvake. On sam je mojster na kratkih in dolgih progah in je dosegel na pariški olimpiadi z 1:02.4 na 100 metrov in 21:48.6 na 1500 metrov izborne uspehe, poleg njeza pa so še drugi kakor Myahata, Onodo, Ichida, Saiotoh itd.; računati moramo tedaj z ostro japonsko konkurenco pri amaterskih olimpijskih igrah.



Tako krasno se pere edino le z
milom
„Gazela“

To res pravo gospodinjstvo
milo učinkuje temeljito in isto-
časno blagodejno na vsako,
tudi najfinije perilo. Uporab-
ljajte samo to milo, kajti z
njim prali je prava lgača.

**Vedite pa tudi, da se v vsakem
tisočem kosu nahaja zlatnik.**
Ako ga najde, pomeni to za Vas dvojno srečo!

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

Služabniki njenega veličanstva.

Ze cel mesec je močno deževalo — deževalo na taborišče trideset tisoč mož, tisočev kamel, slonov, konj, volov in mul, ki so bili zbrani na nekem kraju z imenom Rawal Pindi, da jih pregleda indijski podkralj. K njemu je namreč prišel na obisk emir iz Afganistana — divji kralj prav divje dežele; in ta emir je pripeljal seboj telesno stražo vsem sto mož in konj, ki nikdar v svojem življenju niso bili videli taborišča ali lokomotive — bili so divji možje in divji konji od neke v ozadju osrednje Azije. Vsako noč se je kakor čreda teh konj strgala z vrvi, s katerimi so bili privezani, in divjala v temi po taborišču sem-patja v blatu, ali pa so se splašile kamele, dirjale naokoli in padale čez vrvi šotorov; tako da si lahko misliš, kako prijetno je bilo to za ljudi, ki bi radi v miru spali. Moj šotor je stal daleč od prostora za kamele in mislil sem, da sem na varnem. Ali neko noč je nekdo iznenada pomolil glavo k meni v šotor in zavpil: »Pokonci, hitro! Ze prihajajo! Mojega šotora že ni več!»

Dobro sem vedel, kdo so tisti, ki prihajajo. Radi tega sem hitro obul škornje, oblekel nepremočni plašč in jo udril v plodro. Moj pes, mali Vixen, je pobegnil

56

po drugi strani Zdajci sem začul neko tulenje, kruljenje in štrkanje, videl, kako se je šotor vdal, ko se je drog prekucnil, in začel plesati kakor kak zblaznel duh. Neka kamela se je bila zaletela vanj in jaz sem se moral smejeti, dasi sem bil ves premočen in razkačen. Ker pa nisem vedel, koliko kamel se je utegnilo splašiti, sem teklen naprej, bredel po blatu in sem kmalu imel taborišče za seboj.

Naposled sem se izpotaknil nad zadnjim koncem nekega topa in po tem sem vedel, da sem bil nekje blizu topničarskih vrst, kjer so ponoči razpostavili topove. Ker nisem hotel več tavati po dežju in temi, sem razgrnil nepremočni plašč čez topovo žrelo, naredil s pomočjo dveh treh nabijalnikov, ki sem jih našel, nekako streho, se vlegel ob drugem topu ter ugibal, kam jo je potegnil moj pes in kje neki da sem sam.

Baš ko pa sem bil na tem, da zaspim, sem slišal rožljanje konjske vprege in nekako stokanje, in mimo mene je prišla mula, ki si je otesala mokra ušesa. Pripadala je h kaki bateriji gorskih topov, ker sem slišal rožljanje podpasov, obročev, verig na njenem sedlu. Ti gorski topovi so lični majhni topovi, narejeni iz dveh kosov, ki se zvičaita, ko pride čas za rabo. Jemljejo jih v gore, kjer more le mula najti pot, in so prav koristni za boj v skalovitih krajih.

Za mulo je prišla kamela; velike mehke noge so žmokale in drsele po blatu, vrat pa se ji je zibal sempatja kakor kokoši, ki je zašla. Na srečo sem

poznal dovolj živalskega jezika — ne jezika divjih živali, ampak seveda jezika taborskih, vojaških živali — katerega sem se bil naučil pri domačinih, da sem vedel, kaj je govorila.

Morala je biti prav tista, ki je prilemastila v moj šotor, kajti zaklicala je mulo: »Kaj naj storim sedaj? Kam naj grem? Imela sem boj z neko belo rečjo, ki se je zamajala, pograbila veliko palico in me udarila po vratu.« (To je bil drog mojega šotora; bil sem kaj vesel, da sem to slišal.) »Ali naj tečem dalje?«

»Ej, ti si bila,« je dejala mula, »ti in tvoje prijateljice, ki ste spravile celo taborišče po konci? Ze prav. Zjutraj jih boste dobile za to; sicer ti pa lahko dam že sedaj nekaj na ta račun.«

Slišal sem rožljanje oprege, ko se je mula okrenila in sunila kamelo dvakrat med rebra, da je zabnelo kakor boben. »Drugo pot,« je dejala, »boš sedaj vedela, da ne boš drla po noči skozi baterijo kričev: 'Tatovi! Gorji!' Sedaj pa lezi in bdi s tistim neumnim vratom pri miru.«

Kamela se je sklonila in se je cnevkajoč vlegla. V temi se je začelo peketanje konjskih kopit in pridiral je velik konjeniški konj, kakor da bi bil na paradi, preskočil konec topa in se ustavil tik mule.

»To je pa že sramotno,« je dejal in zarezel. »Te kamele so zopet bezljale skozi naše vrste — že tretjič ta teden. Kako more imeti konj čedno zunanost, če mu ne dajo miru, da bi spal? Kdo je tu?«

(Dalje prih.)

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

reg. zadr. z neom. zav.

Brzlojavke: „KMETSKI DOM“. Telefon št. 247

Ljubljani, Tavča jeva (Sodna) ulica štev. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročitvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kreditne v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na **6%** brez od-
knjižice čistih povedi

Vse stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8 — 12.1/2 in od 3. — 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.



Narobila, na cenejšje
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

za dom, obri in industrijo. Pouk brez
plačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi
na obroke. Večletna garancija.



Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

Josip Petelinc, Ljubljana

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,

nudi

**najfinjši in najokusnejši na-
mizni kis iz vinskega kisa.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

**Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.



Tudi stara mati

si ogleda zlato milo, katerega priznano
nedosegljivo kakovost in štedljivost pri
uporabi se splošno hvali. To je pristno

ZLATOROG TERPENTINOVNO MILO,

ki napravi tako lepo, belo, bleščeče in
duhteče perilo. Vrh tega pa vsebuje
vsak tisoči komad pristni

ZLATNIK

po

10 frankov!



Izšla je

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,
k. ima 365 dni.

VELIKA PRATIKA
je najstarejši slo-
venski kmetijski
koledar, koji je bil
že od naših prade-
dov najbolj vpošte-
van in je še danes
najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja
se odlikuje po bogati
vsebini in slikah. Opo-
zarjamo na določene spise,
koje mora vsak čitatelj, da
bo vedel, kaj smo plače-
vali nekde, kaj in koliko
mora plačevati danes
zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh tr-
govinah po Slove-
niji in stane 5 Din.
Kjer bi jo ne bilo
dobiti, naj se naro-
di po dopisnici pri

J. Blasnika nasl.

tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg št. 12

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—

Akademik

poučuje srednješolca v
vseh predmetih. Honorar
nizek. Cenjene ponudbe
pod: Uspeh z jamčenjem.

**Proda se po
ugodni ceni dal-
nogled »Trider«**

tvrdke Zeiss, kateri po-
veča šestkrat. Naslov
pove uprava lista.

PREMOG - ČEBIN

Metova 1/11. - Telef. 58.

Abonenti

dobijo dobro in po ceni
hrano v restavraciji pod
»Skalco«, Mestni trg 11.
Gostom se lahko postre-
že z domačo, srbsko, du-
najske in francosko ku-
hinjo. — Za jedila in vino
preko ulice poseben po-
pust. — Vsaki dan se
vrši od 20. do 24. ure
koncert. — Z radostjo
pričakujem moje goste.
Josip Uran, restavrat.

Novost!

Po dnevu in v temi vidljive
napise, umetniške in
sv. podobe, reklamo vseh
vrst, izvršuje: Franc
Kranjc, Maribor. Pis-
meni naslov: Jurčičeva
ulica 6/II. Lokal: Miklo-
šičeva ulica 2/I.

Pozor!

Lukrativni, brezkonku-
renčni artikel za vpostavi-
tev lastnega podjetja Din
30.000. — Franc Kranjc,
Maribor, Jurčičeva ulica 6,
II. nadst.

Trgovskega vajenca

s primerno šolsko izobraz-
bo sprejme takoj Josip
Kodrič, trgovec, Sv. Križ
pri Kostanjevici.

Sprejem

na hrano in stanovanje
dijaka peto- ali šest-
šolca.
Naslov pove uprava li-
sta.

Stekleno

stredno opako imajo stal-
no v zalogi Združene ope-
karne d. d. v Ljubljani

Srajce,

promenadne, bele in barvaste,
fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v
raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne
-- potrebnosti, svilene trakove, čipke in vezenino. --
Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Oglašujte v
„Narodnem
Dnevniku“.

Iv. Brunčič & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

Ljubljana, Karel Kotnikova ul. 3

Se priporočata za vsa v to stroko spa-
dajoča dela.

Delo solidno!

Cene zmerne!

Čreva

vsakovrsna po najugodnejši ceni kakor vsako
leto vedno v zalogi. Kupim tudi
surovi in stopljeni loj
in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska c. 85

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves, nad 2,000.000 strojev v prometu in rabi.
Zastopnik LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6. — Telefon 950.

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obrtnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovoznica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knji-
ge, brošure, cenike,
tabele, statuto, va-
bila, letake, lepake,
posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552